

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การกำหนดหัวข้อรายงานและการวางโครงเรื่องรายงาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้ทักษะสื่อสาร พิจารณางานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนรายงาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การกำหนดหัวข้อรายงาน

การเลือกเรื่องหรือการกำหนดหัวข้อรายงาน

การเลือกเรื่อง หรือการกำหนดหัวข้อเพื่อเขียนรายงาน นักเรียนสามารถเลือกเรื่องได้จาก
 ข้อกำหนดต่าง ๆ ดังนี้

๑. เลือกหัวข้อเรื่องตามความชอบ หรือความสนใจ

การเลือกหัวข้อตามความชอบหรือความสนใจ เป็นวิธีการกำหนดที่ง่ายที่สุดและมักได้รับความ
 ความนิยมในการใช้เป็นเกณฑ์กำหนด เพราะการได้ทำในสิ่งที่ชอบหรือสนใจจะช่วยให้ทำงาน
 ด้วยความสุข รู้สึกสนุกเพลิดเพลินในขณะที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้รับความรู้ในสิ่งที่สนใจอยู่แล้ว
 เกิดความกระตือรือร้นและทุ่มเทความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ ไม่ท้อแท้หรือเบื่อหน่าย
 กับการต้องทำงานหนัก ต้องแก้ปัญหาอุปสรรคที่อาจมีเป็นของธรรมดา การเลือกเรื่องที่สนใจจึง
 เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของงาน เช่น นักเรียนที่ชอบงานศิลปะ
 อาจจะศึกษาค้นคว้าและทำรายงานเกี่ยวกับศิลปะ นักเรียนชอบเล่นเกมอาจศึกษาค้นคว้าและทำ
 รายงานเกี่ยวกับเกมได้ เป็นต้น

๒. เลือกหัวข้อเรื่องที่มีพื้นฐานความรู้พอสมควร

การที่ผู้ทำรายงานมีพื้นฐานความรู้อยู่บ้างจะช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้น ไม่ต้องเสียเวลามากนัก
 ในการค้นหาข้อมูลพื้นฐาน ทั้งยังทำให้มองเห็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตทิศทางและ
 เค้าโครงของเรื่องและของศึกษาค้นคว้าได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน ส่วนใหญ่ถ้าเป็นเรื่องหรือ
 หัวข้อที่เกี่ยวกับรายวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ นักเรียนมักจะมีพื้นฐานความรู้อยู่บ้างแล้ว เช่น นักเรียนสาย
 ชีววิทยาอาจมีพื้นฐานความรู้ที่จะช่วยให้เหมาะสมที่จะทำรายงานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ขั้วโลก เป็นต้น

๓. เลือกหัวข้อเรื่องที่มีแหล่งข้อมูลเพียงพอต่อการนำมาศึกษา

การศึกษาค้นคว้าที่ดีต้องมีแหล่งข้อมูลหลากหลายและทันสมัย ดังนั้นเมื่อสนใจหัวข้อใดจึง
 ควรสำรวจแหล่งค้นคว้าให้แน่ใจว่ามีเพียงพอ เหมาะสมกับหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการทำ
 รายงาน ถ้าเป็นเรื่องที่แปลกใหม่น่าสนใจแต่ไม่สามารถหาแหล่งข้อมูลได้อย่างเพียงพอก็ยากที่จะ
 ทำให้สำเร็จ เช่น นักเรียนสนใจจะทำรายงานเรื่องพืชพันธุ์ใหม่ที่เพิ่งค้นพบ แต่ยังไม่มียังไม่มีข้อมูลให้ค้น
 มากเพียงพอ ก็ไม่สามารถเลือกเรื่องดังกล่าวได้

๔. เลือกหัวข้อเรื่องที่เป็นประโยชน์

เรื่องที่เมื่อศึกษาค้นคว้าแล้วมีคุณค่าหรือมีประโยชน์ทั้งแก่ตัวผู้ค้นคว้าเองและแก่ผู้อื่น เช่น ทำให้เกิดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ เกิดทักษะใหม่ๆ หรือค้นพบสิ่งใหม่ หรือนำผลรายงานไปใช้แก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่ควรเลือกทำเรื่องที่รู้กันอยู่แล้วเป็นการเสียเวลาเปล่าโดยไม่ได้รับความรู้หรือประโยชน์ใด ๆ เพิ่มขึ้นมา เช่น เมื่อผู้สอนมอบหมายให้ทำรายงาน นักเรียนเลือกทำเรื่องเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงโคเนื้อ เพราะที่บ้านบิดามารดามีอาชีพเลี้ยงโคเนื้อหรือการศึกษาเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจของสังคมเป็นหัวข้อที่น่าสนใจหยิบยกมาศึกษาค้นคว้าทำรายงาน เช่น เรื่องของคลื่นสึนามิ เรื่องแผ่นดินไหว เรื่องก๊าซโซฮอล์หรือพลังงานประเภทต่าง ๆ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๕. เลือกหัวข้อเรื่องที่มีขอบเขตเหมาะสม

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ควรกำหนดขอบเขตของเรื่องให้เหมาะสมพอดี ไม่กว้างหรือแคบเกินไป เรื่องที่มีขอบเขตกว้างเกินไปจะไม่สามารถเจาะลึกในรายละเอียดเท่าที่ควร จะเป็นเรื่องที่มีข้อมูลผิวเผินพื้นฐานเท่านั้น ทำให้เสียเวลานานแต่ขาดรายละเอียดในประเด็นที่ควรเน้น ทำให้ผลงานไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ส่วนหัวข้อที่แคบเกินไป จะมีปัญหาเรื่องการค้นหาข้อมูลที่มีแหล่งข้อมูลจำกัด และในด้านคุณภาพและปริมาณของงานก็อาจจะไม่เหมาะสมเพียงพอ ดังนั้นการเลือกเรื่องหรือหัวข้อรายงานจึงต้องคำนึงถึงขอบเขตของเนื้อเรื่องให้เหมาะสมพอดี

ปัจจัยสำคัญในการกำหนดขอบเขตของเรื่อง

การกำหนดขอบเขตของเรื่องมีความสำคัญมาก รายงานที่ดีต้องมีขอบเขตของเรื่องที่เหมาะสม ไม่กว้างเกินไปหรือแคบเกินไป ปัจจัยที่ควรคำนึงในการกำหนดขอบเขตของเรื่องมีดังต่อไปนี้

๑. ความยาวของเรื่อง ควรมีความยาวเพียงพอที่จะเสนอข้อมูลได้ครบถ้วน รายงานที่มีเนื้อเรื่องยาวย่อมกำหนดขอบเขตได้กว้างกว่าเรื่องสั้นๆ

๒. เวลา งานที่มีเวลาทำมากย่อมมีขอบเขตและความลุ่มลึกมากกว่างานที่ใช้เวลาสั้น ๆ

๓. แหล่งข้อมูล เช่น ห้องสมุดขนาดใหญ่ หรือในเมืองใหญ่ ๆ จะมีความสะดวกในการเข้าถึงฐานข้อมูลประเภทต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

การเขียนโครงเรื่องรายงาน

การเขียนโครงเรื่องรายงาน

การเขียนโครงเรื่องรายงาน คือการวางกรอบความคิดซึ่งจะใช้ในการเขียนโครงเรื่อง มีทั้งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยซึ่งจัดเป็นหมวดหมู่และเรียงตามลำดับความสำคัญตามลักษณะของเนื้อหา ในการเขียนโครงเรื่องผู้เขียนต้องรวบรวมประเด็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องให้ครบถ้วน ครอบคลุม ทุกประเด็นเพื่อให้เนื้อหามีความสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำหัวข้อเหล่านั้นมาจัดหมวดหมู่แล้วเรียงลำดับอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การเขียนโครงเรื่องนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการทำรายงาน โครงเรื่องจะช่วยให้ผู้เขียนรู้ว่าเขียนรายงานไปในแนวใด มีรายละเอียดหรือความยาวเพียงใด ฉะนั้นการทำโครงเรื่องจึงต้องจัดวางหัวข้อย่อยต่างๆ ให้เป็นไปตามลำดับ ดังนี้

๑. ร่างโครงเรื่อง ในขั้นนี้ยังไม่ต้องกังวลเรื่องการเรียงลำดับ เมื่อศึกษาได้ความรู้มาแล้วก็เขียนหัวข้อต่าง ๆ เรียงลงไป หัวข้อต่าง ๆนี้อาจได้มาจากหนังสือที่ค้นคว้า หรืออาจได้มาจากการตั้งคำถามขึ้นเอง

๒. กำหนดโครงเรื่อง เมื่อเขียนหัวข้อทั้งหมดที่ค้นคว้ามาได้แล้ว ควรพิจารณาอีกครั้ง และแก้ไขปรับปรุง ดังนี้

๒.๑ จัดเรียงให้เป็นไปตามลำดับ บางหัวข้อควรอธิบายก่อนก็นำขึ้นมากล่าวก่อนบางหัวข้ออาจจะตัดออกได้

๒.๒ พิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อ บางหัวข้ออาจรวมกันได้ บางหัวข้ออาจเป็นเพียงหัวข้อย่อยแฝงอยู่ในหัวข้อใหญ่ เช่น ลักษณะและชนิดของนกยูงเป็นหัวข้อใหญ่ มีหัวข้อย่อย ๒ หัวข้อ คือ ลักษณะทั่วไป และชนิดของนกยูงในประเทศไทย

๒.๓ แก้ไขภาษาหรือข้อความตามที่เห็นสมควร โครงเรื่องอาจจะเป็นลักษณะดังนี้

๑. ความนำ/บทนำ

๒. ลักษณะและชนิดของนกยูง

๒.๑ ลักษณะทั่วไป

๒.๒ ชนิดต่าง ๆ ของนกยูง

๓. ชีวิตความเป็นอยู่ของนกยูง

๓.๑ อาหารของนกยูง

๓.๒ การขยายพันธุ์

๓.๒.๑ การสร้างรัง

๓.๒.๒ การเลี้ยงลูก

๔. บทสรุป/สรุป